

Kulturbálggis

1: Gáallo

Dás boahdá selju namma Gállogieddi. Gáallo lea stuora geargi ja gieddi lea gilvon dan birra.

Gearggi vuolin orrot ulddat. Jus váldet vuhtii ulddaid dárbuid de veahkehit ulddat nai lihtariiggon ja hoidet dálu buoremus ládje. Mitaluvvo ahte čáppa nieiddas gii oidnui gearggi ovdabealin heahkkat jávkka gearggi vuollái ja dieđun ii oktage gávdnan su sahten.

Odne maid olbmot átnet árvvus gearggi ja sin geat orrot dan vuolin.

2: Rudnehuonas

1904:s biggiiga vieljaguovvtus Ole (Gáallo Vulle) ja Nils (Gáallo Nikolas) Johansen suohkana vuosttaš čáhcerusttega danne. Soai bálkadeigga Paul Eriksena Guohtodieván ja Ole Henriksena Geargegiettin Vátņavárin dán bargui. Čáhcebohceveita bavkuvuvui čáhpesruvttai. Duiska dumáassas bohciin golggái čáhci daid vuolleleabbui guovtti dáluide ja dat čáhcerusttet geavahuvvo odne nai.

3: Gearggis namat

Johan (Juvvan) Olsen, su eamit Ellen Susanne (Elle Sunná) Andersdatter ja Elle Sunná váhnemat oste 1842:s Gállogiettiin. Johan ja Ellen oaččuiga vihtta máná. Guokte dain juigiiga dálu 1883:s go válddiga badjelesskka dálodoaimma. Dáža eananbáhpuris šattai Gállogiedde dalle Myrnes Søndre ja Myrnes Nordre. Ole Johansen lei dat guhte lei čuollan ovdabusttavaidis OJM geargái oktan dáhtoniin ja jagiin “9.7.09”

4: Dárfegoahtesadji

Badjeolmmái Olof Nilsen Sarri jámii dehke juovlamánu 21. b 1900:s. Olof Nilsen Sarri, Ol'Nilsa riegádii Ruohabeallái, Dalmma čerrui skábmamánu 15. b 1830:s. Soai eamidiin, Brita Andersdatter Nuttiin oaččuiga golbma máná. Dálvet dat orro Ruohabeliin Sarrivuomas ja johte jahkodaga mielde Norgga mearragátti ja Ruoha siseatnama gaskkas. Cuonumánu 19. b 1870:s Olof ja Brita fárriiiga Norgii ja ásáiduvaiga Dielddasullui. Olof dieđihii 200 náre bohcco sus, heanup go dábalas lohku dán áiggi, namalassii 70-80 heakka.

Boazodoallu geahppánii 1895 áiggi ja eamit Brita jámii miessemánu 1. b 1899:s. Olof jođii dalle nieiddas Katarina lusa, guhte lei váldon Ole Johanseniin Gállogiettiin ja ásai doppe, goađis. Doaimmalas badjeolmmái jámii dihke geahpasboalddahakkii beannot jagi maŋŋil.

5: Bierdna bivdoroggi

Danne lei ovdal bierdnabivdoroggi. Roggi lei beannot mehtara čienjal ja guokte mehtera govddu. Čohkkojuvvon muorat biddjoje roggebodnái, njunit bajasguvlui ja rokki gokče rásiiguin ja lasttasovssiguin. Bivddosroggi lei hain atnusiis 1800 logus ja akta bierdna lea goit dohko gáhččan. Bivddus bođii sihke biebmui ja biktasat. Jagiid mielde jogaš lea rievddadan geainnu ja nuvt deavdán rokki.

6: Geassevieksesmuvra

Nils Johansen, Myrnes Nordre oamásteaddji Gállogiette juohkima maŋŋil 1883:s, biggii dán geassevievssi. Gesiid ledje danne 4-5 gusa. Ijaid ledje vievssin, beivviid guhto bajibus rásseguohtomiid. Dálvviid ledje gusat sejlu vievssin. Maŋŋil 1945 heaittihuvvui geassevieksesdoallu ja dalle geassevieksi geikkoduvvui.

7: Bierdna bivdoroggi ja darfeloggunm

Jáhkkimis dát lii Gállogietti vuosttas bierdnaroggi, muhto ii aktage bierdna leat goddojuvvon danne.

Ovdal bidje dárffi huonasdáhkuide. Dáhku lei alggun beššii lovdjuvvon ja deinna sii bidje darffiid nalli, rássebealli vuolosguvlui vai buoragit vievddái gitta. Go darfeje vuollebus orrunhuotnaha 1989:s de vižže danne darffiid ja danin dát lea darffehis báiki.

8: Goavdi

Gállogiettis čulle guosaid ja doppe maid sáheje daid ávdnasin. Riggi ja dáhkki lea dahkkon jorbadimbariin ja seainnit leat dahkkon pláŋkkuiguin. Darffiid dáhkkái leat loggon goavddi birra, nuortabealde. Huksenbarggu jodiheigga Anders Ole Andersen ja Ole Edgar Myrnes 2011:is. Goavddi sáhhtá juohkehaš gii háliida nuvttá geavahit.

9: Stalloráigi

Lea mitaluvvon ahte stálu uksaráigi lei juste dákko. Ráigi lea dađistaga fierran ja buđđosan.

Mitalus dadjá ahte idđedis máŋgga, máŋgga jagiid das ovdalis oidnui jiehtanas danne oadđimin. Jos mánát livčče jeaguheamit de boadálí jiehtanas daid dohppestit. Dan dihte mánát eai goassege mannan dehke bajas okto. Danne biiralis leat hollu muorjjit, muhto Stálloráigi lahka ii aktage duostan murjet.

10: Viehkan- ja stoahkanbálggis olles bearrašii

Dat leat ovttas reiden Várdobáiki sámi guovddáš ja Márkomeannu sámi festivála 2012 doaluid oktavuodas. Bálgás leat máŋga stoahkanbáikki nu go duttohallamat, ráidolasgoarkŋun, gizzunrusttet jnv. Ovddasvástádus lea alddis gii dan geavaha.

11: Stuorgálo

Mitaluvvo ahte geargi lea suige vierran gorssaráigge vulos, das lahkosis. Gorsa lea ožžon nama dan vuodul, ja namman šattai Stuoragállogurra. Jus geahčat bajás várrái de sáhhtát oaidnit duolbasaji gos geargi lea luovvanan.

1910:s oinnii 15 jahkásaš Ole Johan Johansen (Ole Johansena bárdni) guokte hálikbivttas ja ruksesvuovttak nuorraneidda stullamin gearggi birralis. Son viegái máŋgga gearddi birra gearggi mánaid maŋis, ovdalgo dat jávkkeagga gearggi vuollái. Jus sus livččii niibi ja livččii guorastan niibbi daid badjel, de livččiiga sámi árbevieru mielde šaddan olmmožin. Muhto nieiddat jávkkeheigga ja bisuiga jávkkohagas. Suorganemiin Ole Johan (Ol'Johanna) viegai vuolos selljui. Maŋŋil ii leat aktage oaidnán ulddanieiddaid sahten.